Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

4 octombrie 2024*

„Trimitere preliminară – Politica agricolă comună – Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 – Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 – Cultivarea cânepii (*Cannabis sativa*) – Refuzul autorizării cultivării cânepii în sisteme hidroponice în spații închise”

În cauza C-793/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Curtea de Apel Alba Iulia (România), prin decizia din 23 noiembrie 2022, primită de Curte la 29 decembrie 2022, în procedura

**Biohemp Concept SRL**

împotriva

**Direcției pentru Agricultură Județene Alba,**

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a patra, doamna O. Spineanu-Matei, domnii J.-C. Bonichot și S. Rodin (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: R. Șereș, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 ianuarie 2024,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Biohemp Concept SRL, de M.-E. Coman, avocată;

– pentru guvernul român, de R. Antonie, E. Gane și L. Ghiță, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de M. Konstantinidis, L. Radu Bouyon și M. ter Haar, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 21 martie 2024,

* Limba de procedură: româna.

pronunță prezenta

## Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 608), a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 671), precum și a articolelor 35, 36 și 38 TFUE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Biohemp Concept SRL, pe de o parte, și Direcția pentru Agricultură Județeană Alba (România) (denumită în continuare „Direcția pentru Agricultură”), pe de altă parte, în legătură cu decizia acesteia din urmă având ca obiect respingerea cererii de autorizare depuse de Biohemp Concept pentru cultivarea cânepii.

### Cadrul juridic

#### *Dreptul Uniunii*

##### *Regulamentul (UE) nr. 1305/2013*

3 Articolul 3 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 487), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2017/2393 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2017 (JO 2017, L 350, p. 15), prevede:

„FEADR contribuie la Strategia Europa 2020 prin promovarea dezvoltării rurale durabile în întreaga Uniune [Europeană], într-o manieră care completează celelalte instrumente ale [politicii agricole comune (PAC)], politica de coeziune și politica comună în domeniul pescuitului. FEADR contribuie la dezvoltarea în Uniune a unui sector agricol mai echilibrat din punct de vedere teritorial și ecologic, mai benefic pentru climă, mai rezilient, mai competitiv și mai inovator. FEADR contribuie de asemenea la dezvoltarea teritoriilor rurale.”

4 Articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1305/2013 are următorul cuprins:

„În cadrul acestei măsuri se acordă sprijin pentru investiții tangibile și/sau intangibile care:

(a) ameliorează nivelul global de performanță și de durabilitate al exploatației agricole;

(b) vizează prelucrarea, comercializarea și/sau dezvoltarea produselor agricole care fac obiectul anexei I la TFUE sau ale bumbacului, cu excepția produselor pescărești; rezultatul procesului de producție poate fi un produs care nu face obiectul anexei respective; în cazul în care sprijinul se acordă sub formă de instrumente financiare, produsul de intrare poate consta și într-un produs care nu face obiectul anexei menționate, cu condiția ca investițiile să contribuie la una sau mai multe dintre prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală;

(c) vizează infrastructura necesară pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea agriculturii și a silviculturii, inclusiv accesul la suprafețele agricole și forestiere, consolidarea și ameliorarea terenurilor, și furnizarea și economisirea energiei și a apei; sau

[…]”

*Regulamentul nr. 1307/2013*

5 Articolul 32 din Regulamentul nr. 1307/2013 prevede la alineatul (6):

„Suprafețele utilizate pentru producția de cânepă constituie hectare eligibile numai în cazul în care conținutul de tetrahidrocanabinol din soiurile utilizate nu depășește 0,2 %.”

6 Potrivit articolului 35 alineatul (3) din acest regulament:

„În vederea protejării sănătății publice, Comisia [Europeană] este împuternicită să adopte acte delegate, în conformitate cu articolul 70, prin care să se stabilească norme prin care să se condiționeze acordarea plăților de utilizarea semințelor certificate de anumite soiuri de cânepă și procedura pentru determinarea soiurilor de cânepă și pentru verificarea conținutului lor de tetrahidrocanabinol menționat la articolul 32 alineatul (6).”

*Regulamentul nr. 1308/2013*

7 Articolul 1 din Regulamentul nr. 1308/2013, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede:

„(1) Prezentul regulament instituie o organizare comună a piețelor pentru produsele agricole, care înseamnă toate produsele enumerate în anexa I la tratate, cu excepția produselor din pescuit și din acvacultură, astfel cum sunt definite în actele legislative ale Uniunii care reglementează organizarea comună a piețelor produselor din pescuit și din acvacultură.

(2) Produsele agricole, astfel cum sunt definite la alineatul (1), se împart în următoarele sectoare enumerate în părțile respective din anexa I:

[…]

(h) in și cânepă, partea VIII;

[…]”

8 Articolul 189 din acest regulament, intitulat „Importurile de cânepă”, are următorul cuprins:

„(1) Produsele următoare pot fi importate în Uniune numai dacă se respectă următoarele condiții:

(a) cânepa brută care intră sub incidența codului NC 5302 10 00 care îndeplinește condițiile stabilite la articolul 32 alineatul (6) și la articolul 35 alineatul (3) din Regulamentul [nr. 1307/2013];

(b) semințele de soiuri de cânepă încadrate la codul NC ex 1207 99 20, destinate însămânțării, însoțite de dovada că nivelul de tetrahidrocanabinol al soiului respectiv nu este mai ridicat decât cel stabilit în conformitate cu articolul 32 alineatul (6) și cu articolul 35 alineatul (3) din Regulamentul [nr. 1307/2013];

(c) semințele de cânepă, altele decât cele destinate însămânțării, încadrate la codul NC 1207 99 91 și care sunt importate numai de către importatori autorizați de statul membru, pentru a garanta că acestea nu sunt destinate însămânțării.

(2) Prezentul articol se aplică fără a aduce atingere normelor mai stricte adoptate de statele membre conform TFUE și obligațiilor care decurg din Acordul [Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)] privind agricultura.”

9 În anexa I la Regulamentul nr. 1308/2013, intitulată „Lista produselor menționate la articolul 1 alineatul (2)”, figurează printre altele, în partea VIII, sub codul NC 5302, „Cânep[a] (*Cannabis sativa L.*) brută sau procesată, dar nefilată; câlți și deșeuri din cânepă (inclusiv deșeuri din fire și destrămătură)”.

*Regulamentul delegat (UE) nr. 639/2014*

10 Articolul 9 din Regulamentul delegat (UE) nr. 639/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de modificare a anexei X la regulamentul menționat (JO 2014, L 181, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2018/707 al Comisiei din 28 februarie 2018 (JO 2018, L 119, p. 1), prevedea:

„(1) În sensul articolului 32 alineatul (6) din Regulamentul [nr. 1307/2013], eligibilitatea suprafețelor utilizate pentru producția de cânepă este condiționată de utilizarea de semințe din soiurile enumerate în «Catalogul comun al soiurilor de plante agricole» la data de 15 martie a anului pentru care se acordă plata respectivă și publicate în conformitate cu articolul 17 din Directiva [2002/53/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind Catalogul comun al soiurilor de plante agricole (JO 2002, L 193, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 43, p. 139)]. […]

(2) Statele membre stabilesc sistemul de determinare a conținutului de Δ9-tetrahidrocanabinol (denumit în continuare «conținutul de THC») din soiurile de cânepă, ceea ce le permite să aplice metoda prevăzută în anexa III.

[…]”

## *Dreptul român*

*Legea nr. 18/1991*

11 Articolul 2 din Legea nr. 18/1991 din 19 februarie 1991 a fondului funciar (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998), în versiunea aplicabilă litigiului principal, are următorul cuprins:

„În funcție de destinație, terenurile sunt:

a) terenuri cu destinație agricolă, și anume:

– terenurile agricole productive – arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, plantațiile de hamei și duzi, pajiștile permanente, serele, solarele, răsadnițele și altele asemenea;

– cele cu vegetație forestieră, dacă nu fac parte din amenajamentele silvice, pășunile împădurite;

– cele ocupate cu construcții și instalații agrozootehnice, amenajările piscicole și de îmbunătățiri funciare, drumurile tehnologice și de exploatare agricolă, platformele și spațiile de depozitare care servesc nevoilor producției agricole;

– terenurile neproductive care pot fi amenajate în cadrul perimetrelor de ameliorare și folosite pentru producția agricolă”.

*Legea nr. 339/2005*

12 Potrivit articolului 12 alineatul (4) din Legea nr. 339/2005 din 29 noiembrie 2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1095 din 5 decembrie 2005):

„Cultivatorii de canabis și mac opiaceu autorizați au obligația de a însămânța terenurile deținute numai cu semințe din soiurile înregistrate în Catalogul oficial al soiurilor și hibrizilor de plante de cultură din România sau în Cataloagele [Uniunii], produse de unitățile autorizate de Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, prin autoritățile teritoriale de control și certificare a semințelor.”

*Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 339/2005*

13 Articolul 4 alineatul (5) din Hotărârea nr. 1915 din 22 decembrie 2006 pentru aprobarea Normelor metodologice din 22 decembrie 2006 de aplicare a prevederilor Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 18 din 11 ianuarie 2007) (denumite în continuare „Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 339/2005”) prevede:

„Pentru eliberarea autorizației pentru cultivarea plantelor ce conțin substanțe stupefiante și psihotrope, în vederea utilizării în industrie și/sau în alimentație, în domeniul științific ori tehnic sau pentru producerea de sămânță, cultivatorii trebuie să depună la direcțiile pentru agricultură județene sau a municipiului București [România] o cerere. Cererea trebuie însoțită de următoarele documente, în original și în copie, în funcție de scopul autorizării:

[…]

b) titlul de proprietate, procese-verbale/adeverințe de punere în posesie sau alte acte doveditoare ale utilizării legale a suprafeței de teren agricol;

[…]”

**Litigiul principal și întrebarea preliminară**

14 Biohemp Concept a depus la 14 ianuarie 2021 la Direcția pentru Agricultură o cerere de acordare a unei autorizații pentru cultivarea cânepii pe o suprafață de 0,54 hectare.

15 La 27 ianuarie 2021, această autoritate a eliberat autorizația solicitată pentru o suprafață de 0,50 hectare și a informat în aceeași zi Biohemp Concept că cele 0,04 hectare neautorizate constituiau nu un teren agricol, ci o construcție în scop agrozootehnic, care nu îndeplinea condițiile prevăzute la articolul 4 alineatul (5) litera b) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 339/2005.

16 Împotriva acestui refuz al autorizării Biohemp Concept a introdus la autoritatea menționată o plângere administrativă, susținând că, la momentul introducerii plângerii, acea construcție era utilizată ca spațiu protejat de cultivare a plantelor, așa cum ar rezulta dintr-o adeverință emisă la 3 februarie 2021 de Comuna Pianu (România). Ea a recunoscut că, inițial, construcția în discuție avea un scop agrozootehnic.

17 La 17 februarie 2021, Direcția pentru Agricultură a respins această plângere.

18 La 13 aprilie 2021, Biohemp Concept a introdus o acțiune la Tribunalul Alba (România). În susținerea acțiunii formulate, aceasta a arătat în special că refuzul Direcției pentru Agricultură de a elibera autorizația pentru suprafața de 0,04 hectare se întemeia în principal pe o interpretare restrictivă și, prin urmare, eronată a noțiunii „suprafață de teren agricol”, în sensul legislației române, noțiune ce ar cuprinde terenurile ocupate de construcții sau de instalații agrozootehnice care servesc nevoilor producției agricole.

19 Acțiunea formulată de Biohemp Concept a fost declarată neîntemeiată de Tribunalul Alba pentru motivul că suprafața de 0,04 hectare ocupată de construcții industriale și edilitare în scop agrozootehnic nu îndeplinea ca atare condițiile prevăzute de articolul 4 alineatul (5) litera b) din

Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 339/2005. Astfel, construcțiile respective nu pot fi asimilate unei „suprafețe de teren agricol”, în sensul dispoziției menționate, din moment ce intenția legiuitorului a fost de a autoriza cultivarea plantelor care conțin substanțe stupefiante și psihotrope, în vederea utilizării în industrie și în alimentație, în domeniul medical, științific sau tehnic ori pentru producerea de sămânță doar pentru terenuri agricole productive, astfel cum sunt definite de Legea nr. 18/1991.

20 Biohemp Concept a sesizat Curtea de Apel Alba Iulia (România), care este instanța de trimitere, cu recurs împotriva hotărârii instanței de fond.

21 Potrivit Biohemp Concept, sintagma „suprafață de teren agricol” din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 339/2005 nu poate fi interpretată în sensul că autorizarea cultivării plantelor care conțin substanțe stupefiante și psihotrope, în vederea utilizării în anumite scopuri, se poate face doar pentru terenuri agricole în sens strict. Dimpotrivă, această noțiune ar trebui să fie înțeleasă ca făcând trimitere la terenurile cu destinație agricolă. Cultivarea în spații protejate a cânepii cu un conținut de THC care nu depășește limita legală de 0,2 % ar permite să se obțină plante cu o concentrație de canabidiol cuprinsă între 12 % și 14 %, în timp ce, pentru cânepa cultivată în câmp deschis, această concentrație nu ar depăși 1 %.

22 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la chestiunea dacă, în cazul cultivării în sisteme hidroponice în spații închise, o reglementare națională ce restrânge eliberarea unei autorizații pentru cultivarea cânepii (*Cannabis sativa*) este compatibilă cu dreptul Uniunii.

23 În aceste condiții, Curtea de Apel Alba Iulia a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Regulamentele nr. 1307/2013 și nr. 1308/2013, precum și articolele 35, 36 și 38 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale în măsura în care interzice cultivarea cânepii (*Cannabis sativa*) în sisteme hidroponice în spații închise amenajate?”

## Cu privire la întrebarea preliminară

### *Cu privire la admisibilitate*

24 Guvernul român contestă admisibilitatea întrebării preliminare în măsura în care aceasta privește interpretarea articolelor 35, 36 și 38 TFUE.

25 În ceea ce privește interpretarea articolelor 35 și 36 TFUE, acest guvern subliniază, pe de o parte, că nu reiese în mod clar din cererea de decizie preliminară dacă Biohemp Concept solicită eliberarea unei autorizații pentru cultivarea cânepii în sistem hidroponic în vederea efectuării unor operațiuni de export către alte state membre și, pe de altă parte, că nu există o legătură între reglementarea națională aplicabilă în litigiul principal și aceste dispoziții.

26 Trebuie amintit că procedura instituită prin articolul 267 TFUE este un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea le furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiului asupra căruia urmează să se pronunțe. În cadrul acestei cooperări, numai instanța națională sesizată cu soluționarea litigiului principal, singura care cunoaște în mod precis situația de fapt ce se află la originea acestuia și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea

judecătorească ce urmează a fi pronunțată, are competența să aprecieze atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe [Hotărârea din 7 decembrie 2023, mBank (Declarație a consumatorului), C-140/22, EU:C:2023:965, punctul 47 și jurisprudența citată).

27 Cu toate acestea, Curtea nu se poate pronunța asupra unei întrebări preliminare atunci când este evident că interpretarea unei norme a dreptului Uniunii, solicitată de o instanță națională, nu are nicio legătură cu realitatea ori cu obiectul litigiului cu care este sesizată aceasta, atunci când problema este de natură ipotetică ori atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 84 și jurisprudența citată].

28 În această privință, articolul 94 din Regulamentul de procedură al Curții impune ca orice cerere de decizie preliminară să cuprindă „o expunere sumară a obiectului litigiului, precum și a faptelor pertinente, astfel cum au fost constatate de instanța de trimitere, sau cel puțin o expunere a circumstanțelor factuale pe care se întemeiază întrebările”, „conținutul dispozițiilor naționale care ar putea fi aplicate în speță și, dacă este cazul, jurisprudența națională pertinentă”, precum și „expunerea motivelor care au determinat instanța de trimitere să aibă îndoieli cu privire la interpretarea sau validitatea anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii, precum și legătura pe care instanța de trimitere o stabilește între aceste dispoziții și legislația națională aplicabilă litigiului principal”.

29 Or, în speță, cererea de decizie preliminară nu indică cu claritate și cu gradul de precizie impus motivele pentru care instanța de trimitere consideră că o interpretare a articolelor 35 și 36 TFUE este necesară pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată.

30 Această cerere nu cuprinde nici o expunere suficient de concretă a circumstanțelor factuale pe care se întemeiază întrebarea preliminară, în ceea ce privește articolele 35 și 36 TFUE.

31 Prin urmare, în măsura în care întrebarea preliminară privește interpretarea articolelor 35 și 36 TFUE, aceasta este inadmisibilă.

32 În ceea ce privește interpretarea articolului 38 TFUE, guvernul român arată că cererea de decizie preliminară nu conține informațiile necesare care ar permite Curții să furnizeze un răspuns util pentru interpretarea acestei dispoziții.

33 Trebuie să se arate că articolul 38 TFUE prevede la alineatul (1) că Uniunea definește și pune în aplicare o politică comună în domeniul agriculturii și pescuitului și, la alineatul (3), că produsele care intră sub incidența dispozițiilor articolelor 39-44 TFUE privind agricultura și pescuitul sunt enumerate în lista care face obiectul anexei I TFUE. Această anexă cuprinde, în capitolul 57, cânepa (*Cannabis sativa*) brută, dărăcită, scărmănată, pieptănată sau tratată în alt mod, dar netoarsă, câlpi și deșeuri (inclusiv scame).

34 Articolul 39 TFUE definește obiectivele PAC.

35 În măsura în care Regulamentul nr. 1308/2013 stabilește, potrivit articolului 1 alineatul (1) din acesta, o organizare comună a piețelor (OCP) pentru produsele enumerate în anexa menționată și prevede, la articolul 189 alineatul (1), că cânepa brută poate fi importată în Uniune numai dacă îndeplinește în special condițiile stabilite la articolul 32 alineatul (6) și la articolul 35 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1307/2013, aceste regulamente trebuie interpretate în raport cu articolele 38 și 39 TFUE.

36 Prin urmare, în măsura în care întrebarea preliminară privește interpretarea articolului 38 TFUE, aceasta este admisibilă.

### *Cu privire la fond*

37 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă dreptul Uniunii referitor la PAC trebuie interpretat în sensul că se opune unei interdicții, într-un stat membru, a cultivării cânepii (*Cannabis sativa*) în sisteme hidroponice în spații închise.

38 Cu titlu introductiv, trebuie să se observe, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 69 din concluzii, că un sistem hidroponic este un sistem de cultură în care rădăcinile plantei sunt alimentate cu o soluție nutritivă dizolvată în apă, care conține substanțele chimice necesare dezvoltării plantelor ce pot crește într-un mediu apos, lipsindu-se de sol.

39 Astfel cum reiese din articolul 1 din Regulamentul nr. 1308/2013, cultivarea cânepii intră sub incidența OCP instituite de acest regulament pentru produsele agricole.

40 În ceea ce privește în special cultivarea cânepii în sisteme hidroponice în spații închise, trebuie să se observe că regulamentul menționat nu exclude în mod expres aceste sisteme de cultură din domeniul său de aplicare. Pe de altă parte, având în vedere capacitatea sistemelor respective de a contribui la realizarea obiectivelor PAC prevăzute la articolul 39 alineatul (1) TFUE, Regulamentul nr. 1308/2013 nu poate fi interpretat în sensul că înlătură implicit și în mod generalizat aceste sisteme din domeniul de aplicare al OCP pe care o instituie.

41 Astfel cum reiese dintr-o jurisprudență constantă, în cazul în care există un regulament privind OCP într-un anumit sector, statele membre au obligația de a se abține de la adoptarea oricăror măsuri de natură să deroge de la acesta sau să îi aducă atingere. Sunt de asemenea incompatibile cu o OCP reglementările care împiedică buna sa funcționare, chiar dacă materia în discuție nu a fost reglementată în mod exhaustiv de această OCP (Hotărârea din 13 noiembrie 2019, Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė, C-2/18, EU:C:2019:962, punctul 29 și jurisprudența citată).

42 Tot potrivit unei jurisprudențe constante, OCP sunt întemeiate pe principiul unei piețe deschise, la care orice producător are acces liber în condiții de concurență efectivă (Hotărârea din 23 decembrie 2015, Scotch Whisky Association și alții, C-333/14, EU:C:2015:845, punctul 22, precum și jurisprudența citată).

43 În consecință, trebuie să se examineze dacă un refuz de autorizare a cultivării cânepii în sisteme hidroponice în spații închise precum cel în discuție în cauza principală aduce atingere OCP instituite prin Regulamentul nr. 1308/2013, din care face parte cânepa (*Cannabis sativa*) brută. În special, este necesar să se verifice dacă un asemenea refuz limitează accesul agricultorilor care utilizează sisteme hidroponice în spații închise la piața cânepii în condiții de concurență efectivă.

44 Astfel cum a observat Comisia în ședință, fără a fi contestată de ceilalți participanți la aceasta și așa cum arată de asemenea domnul avocat general la punctele 74-77 din concluzii, un asemenea sistem de cultură poate genera randamente mai mari, poate utiliza mai puține resurse de apă, poate reduce suprafața terenurilor necesare culturii ca urmare a mai multor recolte realizate într-o perioadă determinată, poate să depindă mai puțin de climă decât cultura în câmp deschis și poate să fie mai puțin afectat de dăunători.

45 În consecință, ca urmare a acestor caracteristici, sistemul de cultură menționat poate îndeplini mai multe obiective ale PAC enunțate la articolul 39 alineatul (1) TFUE, în special cele care figurează, în primul rând, la litera (a) a acestei dispoziții, și anume „creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic, prin asigurarea dezvoltării raționale a producției agricole, precum și prin utilizarea optimă a factorilor de producție și în special a forței de muncă”, în al doilea rând, la litera (d) a dispoziției menționate, și anume „garantarea siguranței aprovizionărilor”, și, în al treilea rând, la litera (e) a aceleiași dispoziții, și anume „asigurarea unor prețuri rezonabile de livrare către consumatori”.

46 Astfel cum Comisia a observat deopotrivă în ședință, ca urmare a caracteristicilor menționate, investițiile în cultivarea cânepii în sisteme hidroponice în spații închise pot determina acordarea ajutorului prevăzut la articolul 17 din Regulamentul nr. 1305/2013.

47 Or, un refuz al autorizării precum cel în discuție în cauza principală are ca efect excluderea de pe piața cânepii a agricultorilor care utilizează sistemele hidroponice în spații închise. Un asemenea refuz este, așadar, susceptibil să aducă atingere relațiilor concurențiale prin împiedicarea anumitor agricultori precum Biohemp Concept să obțină avantaje din aceste sisteme care urmăresc să asigure o utilizare optimă a factorilor de producție și permit astfel creșterea productivității agriculturii cânepii (a se vedea prin analogie Hotărârea din 23 decembrie 2015, Scotch Whisky Association și alții, C-333/14, EU:C:2015:845, punctul 21).

48 Dezavantajul concurențial suferit de acești agricultori este accentuat de faptul că interdicția în cauză îi poate priva de posibilitatea de a solicita acordarea unui ajutor, prevăzut în cadrul PAC, pentru investițiile care au legătură cu sistemele respective.

49 În aceste condiții și fără a fi necesar să se examineze dacă spațiile închise utilizate pentru cultivarea hidroponică a cânepii intră sau nu în sfera noțiunii de „suprafețe” ce este utilizată la articolul 32 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1307/2013, la care face trimitere articolul 189 din Regulamentul nr. 1308/2013, trebuie să se considere că o măsură care constă în interzicerea cultivării cânepii în sisteme hidroponice în spații închise, precum cea care rezultă din refuzul autorizării în discuție în litigiul principal, aduce atingere OCP instituite prin acest din urmă regulament, cu excepția cazului în care este justificată de un obiectiv de interes general acoperit de această OCP care prevalează asupra considerațiilor amintite la punctul 45 din prezenta hotărâre.

50 Pe de altă parte, presupunând că o asemenea măsură nu poate fi justificată de un obiectiv de interes general acoperit de această OCP și, prin urmare, îi aduce atingere, nu poate fi exclusă menținerea ei. În această privință, trebuie amintit că instituirea unei OCP nu împiedică statele membre să aplice norme naționale care urmăresc un obiectiv de interes general, altul decât cele vizate de această OCP, chiar dacă normele respective pot afecta funcționarea pieței interne în sectorul respectiv (Hotărârea din 13 noiembrie 2019, Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė, C-2/18, EU:C:2019:962, punctul 30 și jurisprudența citată).

51 În fiecare dintre cele două cazuri avute în vedere la punctele 49 și 50 din prezenta hotărâre, măsura trebuie să fie, în conformitate cu principiul proporționalității, de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru a atinge acest obiectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 noiembrie 2019, Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė, C-2/18, EU:C:2019:962, punctul 56 și jurisprudența citată), aspect a cărui apreciere este de competența instanței de trimitere.

52 Guvernul român susține, pe de o parte, că interzicerea cultivării cânepii în sisteme hidroponice în spații închise urmărește un obiectiv de protecție a sănătății publice, din moment ce acest sistem de cultivare determină, potrivit unor analize științifice, riscuri de depășire a limitei conținutului de THC prevăzute la articolul 32 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1307/2013 în plantele de cânepă astfel cultivate și, pe de altă parte, că, prin acest sistem de cultivare, nivelul substanței menționate nu poate fi controlat în mod eficient nici înainte, nici după recoltarea plantelor respective.

53 În această privință, trebuie să se arate că, în temeiul articolului 189 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1308/2013, cânepa brută care se încadrează la codul NC 5302 10 00 poate fi importată în Uniune numai dacă îndeplinește printre altele condițiile stabilite la articolul 32 alineatul (6) și la articolul 35 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1307/2013.

54 Articolul 32 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1307/2013 prevede că suprafețele utilizate pentru producția de cânepă constituie hectare eligibile în sensul acestui Regulament numai în cazul în care conținutul de THC din soiurile utilizate nu depășește 0,2 %.

55 Din aceste elemente reiese că, în ceea ce privește cultivarea cânepii, legiuitorul Uniunii a acordat o atenție deosebită obiectivului de protecție a sănătății publice. Deși acest obiectiv de interes general trebuie, desigur, să fie pus în balanță cu obiectivele PAC amintite la punctul 45 din prezenta hotărâre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 decembrie 2015, Scotch Whisky Association și alții, C-333/14, EU:C:2015:845, punctul 28), rezultă totuși din pragul de 0,2 % al conținutului de THC stabilit de legiuitorul Uniunii că obiectivul de protecție a sănătății publice trebuie să prevaleze asupra acestor alte obiective în ipoteza în care s-ar dovedi, astfel cum afirmă guvernul român, că pragul menționat este depășit mai ușor în cazul cultivării cânepii în sisteme hidroponice în spații închise și că, pe de altă parte, este excesiv de dificil să se controleze respectarea acestui prag în cazul cultivării cânepii în asemenea sisteme.

56 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul principiului precauției, în cazul în care persistă anumite incertitudini cu privire la existența sau la importanța riscurilor privind sănătatea umană, statele membre trebuie să aibă posibilitatea de a adopta măsuri de protecție fără a trebui să aștepte demonstrarea deplină a caracterului real al acestor riscuri. În particular, statele membre trebuie să poată lua orice măsură susceptibilă să reducă cât mai mult posibil un risc pentru sănătate (Hotărârea din 5 decembrie 2023, Nordic Info, C-128/22, EU:C:2023:951, punctul 79 și jurisprudența citată).

57 Este adevărat că, atunci când adoptă măsuri restrictive pentru motive de sănătate publică, statele membre trebuie să fie în măsură să furnizeze dovezi corespunzătoare, să raporteze că au efectuat o analiză a oportunității, a necesității și a proporționalității măsurilor în cauză și să prezinte orice alt element care să permită susținerea argumentației lor. Cu toate acestea, o asemenea sarcină a probei nu poate merge până la a pretinde ca autoritățile naționale competente să demonstreze, în mod pozitiv, că nicio altă măsură imaginabilă nu ar permite realizarea în aceleași condiții a obiectivului legitim urmărit (Hotărârea din 5 decembrie 2023, Nordic Info, C-128/22, EU:C:2023:951, punctul 80 și jurisprudența citată).

58 Astfel, instanța de trimitere, care este singura competentă să aprecieze situația de fapt din litigiul principal, are obligația, în primul rând, să aprecieze dacă analizele științifice invocate de guvernul român în observațiile sale demonstrează că persistă incertitudini cu privire la existența unui risc crescut de depășire a limitei conținutului de THC prevăzute la articolul 32 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1307/2013 în plantele de cânepă din soiurile publicate în „Catalogul comun al soiurilor de plante agricole” din cauza cultivării lor în sisteme hidroponice în spații închise.

59 În al doilea rând, în ceea ce privește aptitudinea interzicerii cultivării cânepii în sisteme hidroponice în spații închise de a atinge obiectivul de protecție a sănătății publice, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, o măsură restrictivă precum cea în discuție în litigiul principal poate fi considerată ca fiind de natură să asigure realizarea obiectivului de sănătate publică urmărit doar în cazul în care răspunde cu adevărat preocupării privind atingerea acestuia și în cazul în care este pusă în aplicare în mod coerent și sistematic (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 decembrie 2015, Scotch Whisky Association și alții, C-333/14, EU:C:2015:845, punctul 37, precum și jurisprudența citată).

60 Cu toate că este cert că interzicerea acestui sistem de cultivare a cânepii elimină orice risc de depășire a limitei conținutului de THC prevăzute la articolul 32 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1307/2013 în plantele de cânepă și răspunde astfel cu adevărat preocupării de a atinge obiectivul de protecție a sănătății publice, va fi de competența instanței de trimitere să stabilească dacă, așa cum arată Biohemp Concept, în alte județe din România decât județul Alba este autorizat sistemul menționat, ceea ce ar aduce atingere punerii în aplicare coerente și sistematice a acestui obiectiv.

61 În al treilea rând, instanța de trimitere va trebui să examineze dacă, astfel cum se amintește la punctul 51 din prezenta hotărâre, interzicerea cultivării cânepii în sisteme hidroponice în spații închise nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului de protecție a sănătății publice urmărit în raport cu obiectivele PAC enunțate la articolul 39 alineatul (1) TFUE și cu buna funcționare a OCP. Această interdicție trebuie să fie considerată ca depășind ceea ce este necesar în cazul în care obiectivul de protecție a sănătății publice poate fi protejat într-un mod la fel de eficient prin măsuri mai puțin restrictive (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 decembrie 2015, Scotch Whisky Association și alții, C-333/14, EU:C:2015:845, punctele 40 și 41).

62 În acest scop, instanța de trimitere va avea printre altele obligația să aprecieze dacă controalele la fața locului, având o frecvență și potrivit unor modalități care pot fi așteptate în mod rezonabil de la o administrație competentă, ale conținutului de THC în plantele de cânepă cultivate în sisteme hidroponice în spații închise ar permite atingerea obiectivului de protecție a sănătății publice într-un mod la fel de eficient ca interzicerea cultivării cânepii în asemenea sisteme.

63 Având în vedere motivele care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că dreptul Uniunii referitor la PAC trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei interdicții, într-un stat membru, a cultivării cânepii (*Cannabis sativa*) în sisteme hidroponice în spații închise, cu condiția ca această interdicție să fie de natură să garanteze obiectivul de protecție a sănătății publice și, având în vedere obiectivele PAC, precum și buna funcționare a OCP, să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului de protecție a sănătății publice.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

64 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

**Dreptul Uniunii referitor la politica agricolă comună trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei interdicții, într-un stat membru, a cultivării cânepii (*Cannabis sativa*) în sisteme hidroponice în spații închise, cu condiția ca această interdicție să fie de natură să garanteze obiectivul de protecție a sănătății publice și, având în vedere obiectivele politicii agricole comune, precum și buna funcționare a organizării comune a piețelor, să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului de protecție a sănătății publice.**

Lycourgos Lenaerts Spineanu-Matei

Bonichot Rodin

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 4 octombrie 2024.

Grefier
A. Calot Escobar

Președinte de cameră
C. Lycourgos